

Internetin estot

Rikokset voidaan piilottaa — tai ratkaista

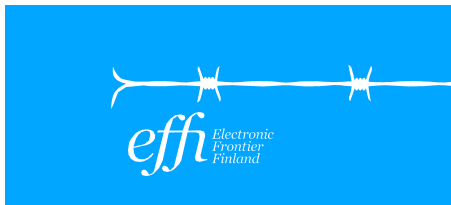
EUROPEAN DIGITAL RIGHTS
39 RUE MONTOYER
B-1000 BRUSSELS
PUH: + 32 (0)2 550 4112
BRUSSELS@EDRI.ORG

EUROPEAN DIGITAL RIGHTS (EDRi)
ON SÄHKÖISIÄ KANSALAIKKEUKSIA PUOLUSTAVA JÄRJESTÖ,
JOLLA ON 28 JÄSENJÄRJESTÖÄ
18:SSA EUROOPAN MAASSA

KIRJOITTANUT (2010):

JOE McNAMEE
ADVOCACY COORDINATOR

SUOMENKIELINEN KÄÄNNÖS (2011):

ELECTRONIC FRONTIER FINLAND - EFFI RY
WWW.EFFI.ORG

Sisällysluettelo

Johdanto ja yhteenveto	4
EU:n lähestymistapa lasten hyväksikäyttöön on heikko ja väärin suunnattu	5
Myytit vääristävät asiaa	6
Sivustojen poistaminen pelkän pääsyn estämisen sijaan on ainoa tehokas keino	7
Mustat listat eivät rajoittuisi lapsipornosivustoihin	7
Suodatuksella yritetään ratkoa eilisiä ongelmia	8
Estetyille sivuille pääsy ei vaadi asiantuntemusta	8
Valtiot piiloutuvat tyhjien eleiden taakse	9
Asiantuntijat sanovat ei estoille	10
Komission päätöksenteko on epä johdonmukaista	11
Komissio auttaa jäsenvaltioita toimimaan laittomasti	12
Ehdotus hylkää hyvän lainsäädännön perusperiaatteet	12
Nettieto itsesääntelynä — lopun alku avoimelle Internetille	13
Nettietestön vaarat — tapaus Italia	14

Mitä nettisivun estäminen on?

Laittomien nettisivujen estäminen tarkoittaa, että ne jätetään verkkoon mutta niille pääsemistä vaikeutetaan. Niiden lataaminen on kuitenkin *aina* mahdollista, riippumatta teknologiasta, jolla estäminen toteutetaan.

Sen sijaan lainvastaisen nettisivun tuhoaminen tai poistaminen tarkoittaa, että sivusto poistetaan Internetistä ja sen lataaminen tulee mahdottomaksi.

Johdanto ja yhteenveto

EU suunnittelee nettisuodatuksen käyttöönottoa estääkseen pääsyn lasten hyväksikäyttöä sisältäville nettisivuille. EDRi kehottaa poliitikkoja harkitsemaan uudestaan näitä suunnitelmia. Lasten hyväksikäyttö ja sen esittäminen Internetissä on kauhea rikos. Siksi siihen pitää suhtautua vakavasti: menettelytavoin, jotka ovat todistetusti tehokkaita eivätkä perustu ainoastaan mediasuosioon tai tunne-reaktioihin.

Nettisuodatus on vain kosmeettista peittelyä. Niissä maissa, joissa suodatus on käytössä, sitä käytetään oikeasti toimivien toimenpiteiden sijasta, ei niiden täydennyksenä. EU:n jäsenmaissa ei pidä toistaa samoja virheitä.

Tiedonsaantia rajoittavan järjestelmän luominen tuo mukanaan suuria riskejä:

- Se heikentää jäsenvaltioiden poliittista painetta ryhtyä todellisiin, tehokkaisiin, kansainvälisiin toimenpiteisiin.
- Se vie EU:n uskottavuuden puuttua ilmaisunvapauden rajoituksiin riistohallintojen alaisuudessa.
- Estoja laajennetaan yhä uusille alueille lööppijulkisuuden paineessa.
- Internetin neutraalius vaarantuu, kun palveluntarjoajat pakotetaan investoimaan teknologioihin, jotka kykenevät yhä tehokkaammin erottamaan erilaiset sisällöt toisistaan.

Emme voi vain pystyttää nettiestoja toivoen, että se auttaa — hyötyjen pitää olla osoitettu haittoja suuremmiksi. Euroopan komission valmistelutyö on ollut vakavasti puutteellista:

- Miksi ei ole esitetty todisteita, että nettiestoista olisi ollut yhtään mitään hyötyä niissä maissa, joissa ne ovat jo käytössä, verrattuna maihin joissa niitä ei ole?
- Miksi komissio ei ole vastannut tuoreissa riippumattomissa tutkimuksissa¹ nousseisiin merkittäviin lainopillisiin kysymyksiin?
- Miksi komissio ei ole tutkinut verkkoon jätettyjen lainvastaisten sivustojen ongelman mittakaavaa ja perussyitä?

---

¹ <http://www.aconite.com/blocking/study>

EU:n lähestymistapa lasten hyväksikäyttöön on heikko ja väärin suunnattu

Liiketaloudellisten etujen suojaamiseksi käytetään äärimmäisiä, suhteettomia ja mahdollisesti lainvastaisia keinoja luvattoman toiminnan lopettamiseksi ja siitä rankaisemiseksi. Lastensuojelussa mennään toiseen ääripäähän — käytetään heikkoja ja huonosti suunnattuja keinoja. Kaikkien ponnistelujemme on tähdättävä siihen, että taataan poliisille ja oikeuslaitokselle riittävät resurssit lasten hyväksikäyttöä sisältävien sivujen poistamiseksi netistä, rikollisten saattamiseksi syytteeseen ja uhrien pelastamiseksi. Kaikki muu on hyödytöntä voimavarojen tuhlausta.

Bisnesprioriteetit	Lastensuojeluprioriteetit
V. 2004 IFPI:n Internet-piratismiin vastainen yksikkö poistatti verkosta 60 900 sivustoa (Digital Music Report, 2004).	Lapsipornosivustot saattavat pysyä verkossa kuukausiakin löytymisen jälkeen jopa mais- sa, joiden kanssa EU:lla on hyvät suhteet.
Väärennöstenvastaisessa kauppasopimuksessa (ACTA) Yhdysvallat vaatii immateriaalioikeuksia loukkaaviksi väitettyjen nettisivustojen poistamista.	EU:n "pitää" ottaa nettisuodatus käyttöön, koska (pääosin USA:ssa sijaitsevien) nettisivujen poistaminen on liian vaikeaa.
Pankkihuijauksivivustot poistetaan keskimäärin 4 tunnissa.	Lasten hyväksikäyttö sivustot pysyvät verkossa keskimäärin 4 viikkoa. ²
Kaikkiin EU:n allekirjoittamiin kansainvälisiin kauppasopimuksiin sisältyy sitovia velvoitteita immateriaalioikeuksien suojausta.	Ei ole sitovia ja valvottavia kansainvälisiä sopimuksia, jotka takaisivat lasten hyväksikäyttö sivustojen nopean poistamisen.
Euroopan komissio on käynnistänyt 500 000 euron tutkimuksen väärennösten ja piratismiin vaikutuksista EU:ssa. Se myös maksaa 1 000 000 euroa tutkimuksesta tuotavien väärennösten kulutuksen vaikutuksista.	Euroopan komission politiikka nettisivujen estämisessä perustuu oletuksiin "tarkkojen ja luotettavien tilastojen puutteen" takia (komission oman vaikutusarvion mukaan).
Hollywoodin tavoitteena on 50 000 oikeusjuttua vertaisverkkojen käyttäjiä vastaan (maaliskuu 2010).	EU: Ei käytäntöä vertaisverkkoihin lasten hyväksikäyttö kuvien osalta.
Komissio ehdottaa pysyvää ACTA-sihteeristöä.	Komissio ei usko jäsenvaltioiden toteuttavan Euroopan neuvoston sopimusta tyydyttävästi. Tämä on ehdotetun lasten hyväksikäytön vastaisen direktiivin valmistelulle annettu perustelu - enemmän lainsäädäntöä paremman valvonnan sijaan.

² Tyler Moore and Richard Clayton: The Impact of Incentives on Notice and Take-down. Seventh Annual Workshop on Economics and Information Security (WEIS08), Dartmouth NH, USA, June 25-28 2008. In: M. Eric Johnson, editor: Managing Information Risk and the Economics of Security, pages 119-223, Springer, New York, 2008.

Myytit vääristävät asiaa

"Nettisuodatus toimii"

Paitsi että käyttäjät voivat helposti kiertää estot, myös rikolliset voivat helposti vältellä estoja. Kanadalaisen vihjepuhelimen³ tietojen mukaan eräskin nettisivu vaihtoi paikkaa 212 kertaa kahdessa päivässä. Netti-estojen käyttö motivoi rikollisia virittämään järjestelmiä, jotka siirtelevät sivustoja sitä mukaa, kun niiden huomataan joutuneen estolistalle.

"Estoja vastustavat pitävät lasten hyväksikäyttöä sananvapaus-asiana"

Lasten hyväksikäyttö ei ole kenenkään mielestä sananvapausasia, mutta sensuuri on. Sananvapaus vaarantuu väistämättä, kun nettiestoja varten rakennetaan sensuurijärjestelmä.

"Sivustot sijaitsevat "rosvovaltioissa", joiden kanssa yhteistyö on mahdotonta"

Kyseinen materiaali sijaitsee melkein poikkeuksetta länsimaissa, joissa on tarvittava Internet-infrastruktuuri. Kaikkien tilastojen mukaan suurin osa lainvastaisesta aineistosta sijaitsee Yhdysvalloissa.⁴

"Ulkomaisille lapsipornokauppiaille ei voi mitään, joten edes sivut on estettävä"

Lapsiin kohdistuvaa seksuaalista väkivaltaa ja hyväksikäyttöä esittävä materiaali on kaikkialla lainvastaista. Poliisi voi ja sen tulee tehdä kansainvälistä yhteistyötä, jotta sivustot poistetaan, uhrin tunnistetaan ja pelastetaan ja rikolliset saadaan syytteeseen.

"Eikö ole parempi tehdä jotain?"

Estoista ei ole mitään hyötyä, mutta on paljon haittaa. Ne eivät suojele lapsia hyväksikäytöltä. Sen sijaan estoilla on negatiivisia ja kauaskantoisia yhteiskunnallisia seurauksia: Estoja aletaan soveltaa muuhunkin jonkun mielestä ei-toivottuun sisältöön ja entistä läpitunkevammiksi kehittyvien estotekniikoiden myötä yksityisyydensuoja heikentyy. EU menettää uskottavuutensa sananvapauden puolustajana Kiinan kaltaisissa maissa. Sitä paitsi estojärjestelmä toimii laittomien nettisivujen omistajille varoitussivustojärjestelmänä, jonka avulla he voivat peittää jälkensä.

---

³ <http://www.cybertip.ca/app/en/research>

⁴ <http://www.hotline.ie/annualreport/2008-analysis/trends.html>

Sivustojen poistaminen pelkän pääsyn estämisen sijaan on ainoa tehokas keino

Tartutaan itse ongelmaan, ei oireeseen

Suurin osa lapsipornomateriaalista ei ole avoimilla verkkosivustoilla. Vähemmän näkyvät yhteyshuoneet, kuten vertaisverkot ja keskustelu-huoneet, sopivat kätevämmiin moiseen laittomaan toimintaan. Järjestäyty-nyttä rikollisuutta eivät kömpelö tekniikka ja vielä kömpelömmät tutkinta-menetelmät haittaa hiukkaakaan. Todellisen rikollisuuden voittamiseen tarvitaan todellisia resursseja ja todellisia ihmisiä.

Materiaalin poistaminen on mahdollista

Cambridgen yliopistossa tehty tutkimus⁵ osoitti, että laittomat sivustot saa- daan kyllä haluttaessa nopeastikin pois netistä, mutta rahanhiijaussivustoi- hin tartutaan paljon ripeämmin kuin lasten hyväksikäyttösivustoihin. Mutta jollemme arvioi tarkoin, mikä on ongelmana nykyisissä toimintatavoissa, ja mikä lainsäädännössä ja oikeudenkäytössä tuottaa ongelmia ja miksi, tehokkaista toimista päättäminen käy paljon vaikeammaksi kuin pitäisi.

Mustat listat eivät rajoittuisi lapsipornosivustoihin

Britannian palveluntarjoajille luvattiin, että hallituksen vaatimukset rajoit- tuisivat "vapaaehtoiseen" lapsipornosivujen estoon. Huhtikuussa 2010 hyväksytyn lain nojalla voidaan estää pääsy tekijänoikeuden alaisen mate- riaalin luvattomaan jakamiseen liittyville sivustoille.

Tanskan palveluntarjoajille luvattiin, että hallituksen vaatimukset rajoit- tuisivat "vapaaehtoiseen" lapsipornosivujen estoon. Vuoden 2010 alussa annetun lakiesityksen mukaan palveluntarjoajat olisivat rikosvastussa, mikäli niiden kautta päästäisiin laittomille uhkapelisivustoille.

Komissaari Malmström puhui Frankfurter Allgemeine Zeitungissa 13. huh- tikuuta 2010 sekä muista aiheista, joita sisältäville sivuille pääsy tulisi estää ("pommiohjeet"), että tehokkaammista tavoista pääsyn estämiseen.

Estolistoja ei voi julkaista. Tämä merkitsee, että estopäätösten laillisuus- valvonta on mahdotonta.

Tiesitkö? Rikolliset voivat tarkistaa, ovatko heidän sivustonsa estolistoilla, ja siirtää ne automaattisesti toisaalle tarvittaessa. Vaarana onkin, että nettiesto on pikemminkin hyödyllinen työkalu rikollisen toiminnan suojelemiseen kuin tehokas toimenpide taistelusa verkkorikollisuutta vastaan.

⁵ <http://www.cl.cam.ac.uk/~mrc1/takedown.pdf>

Suodatuksella yritetään ratkoa eilisiä ongelmia

EU:n vihjepuhelimista kerätyn tiedon perusteella estoilla ratkotaan eilisiä ongelmia — pysyviä sivuja, joilla on vain laitonta aineistoa. Britannian Internetin valvontasäätiön⁶ luvut osoittavat, että laitonta materiaalia sisältävien sivustojen määrä on pudonnut puoleen viimeisten neljän vuoden aikana.

Verkkomateriaali sijaitsee nykyään enenevässä määrin laillisilla ilmaisilla nettisivustoilla, kuvapalvelimilla tai kaapatuilla sivustoilla. Sellaisilta sivustoilta tietysti mielellään poistetaan laiton aineisto mahdollisimman nopeasti, mikä tekee suodatuksen muutenkin tarpeettomaksi. Laillisten sivustojen väärinkäyttö laittoman materiaalin levitykseen on kasvanut nollassa 40 %:iin vuosina 2004-2009.

EU-komissio ei ole kyennyt edes tunnistamaan tätä kehitystä, saati reagoimaan siihen, mutta nyt se siis esittää riittämätöntä ja haitallista nettiestoa "ratkaisuna" vuonna 2004 esiintyneeseen ongelmaan. Nettiestohanke ei myöskään vaikuta mitenkään vertaisverkkoihin, joissa suurin osa lapsipornokuvista kulkee.

Nettiestot tarttuvat laajan ongelmakentän pieneen osaan tehottomasti, mutta niiden hinta on kallis: sensuurijärjestelmän luominen, teknisten menetelmien lisääntyvä käyttö ja estojen laajeneminen myös muuhun sisältöön, sekä inhimilliset kärsimykset siitä, ettei samoja voimavaroja käytetä uhrien pelastamiseen. Onko estoilla saavutettu "hyöty" hintansa arvoinen?

Estetyille sivuille pääsy ei vaadi asiantuntemusta

EU-komissio ja muutamat lobbausryhmät ovat levittäneet uskomusta, että estojen kierto on vaikeaa ja onnistuu vain hyvin "motivoituneilta" ja "asiantuntijoilta".

On kuitenkin olemassa paljon palvelusivuja, esimerkiksi www.proxyforall.com tai www.zend2.com, joiden kautta käyttäjä pääsee estetyille sivulle yksinkertaisesti syöttämällä sinne estetyin sivun verkko-osoitteen.

Vaihtoehtoisesti käyttämällä yksityisyyttä suojaavia verkkotekniikoita (joiden kehitystyötä komissio rahoittaa) voi huomata tahattomasti kiertäneensä estot.

Lisäksi netistä voi etsiä opastusvideon, jossa neuvotaan viidessä minuutissa, miten pääsee kiertämään oman nettioperaattorinsa laitteiston ja siten myös kaikki sinne asennetut estot.

⁶ IWF annual reports 2006 and 2009 (<http://www.iwf.org.uk>) and BBC news site: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/technology/10108720.stm>

Valtiot piiloutuvat tyhjien eleiden taakse

Historiallisesti EU:n jäsenvaltiot ovat mieluummin pitäneet melua lastensuojelusta kuin ryhtyneet todellisiin kansainvälisiin toimiin. Lasten hyväksikäytön vastaisia toimia vaativat kansainväliset sopimukset on toistuvasti jätetty toteuttamatta. Tämä osoittaa, kuinka vaarallista on antaa jäsenvaltioiden piiloutua nettieston taakse.

YK:n vuoden 1990 Lasten oikeuksien sopimus ja vuoden 2000 toimenpidesuositus lapsipornoa vastaan

Artikla 34: On ryhdyttävä kaikkiin soveltuviin kansallisiin, kahden- ja monenvälisiin toimiin, jotta lapsia ei käytettäisi hyväksi prostituutiossa tai muussa laittomassa seksuaalisessa toiminnassa.

1996 Tukholman julistus

"Ilmiön lopettamiseksi on ryhdyttävä yhteisiin toimiin paikallisella, kansallisella, alueellisella ja kansainvälisellä tasolla"

1999: ILO:n sopimus pahimmista lapsityövoiman käytön muodoista

Jokaisen jäsenen on [...] ryhdyttävä tehokkaisiin ja määräaikaan sidottuihin toimiin antaakseen tarvittavaa ja sopivaa apua, jotta pahimmat lapsityövoiman muodot saadaan kitketyksi.

YK:n vuoden 2000 toimenpidesuositus lapsikauppaa, lapsiprostituutiota ja lapsipornografiaa vastaan

Tämän pöytäkirjan ratifioineet 22 jäsenvaltiota sitoutuvat "ryhtymään kaikkiin tarpeellisiin toimiin vahvistaakseen kansainvälistä yhteistyötä monenvälisin, alueellisin ja kahdenvälisin järjestelyin, jotta lapsikauppaan, lapsiprostituutioon ja lapsipornoon liittyvä toiminta voidaan estää, havaita ja tutkia sekä niihin syyllystyneet asettaa syytteeseen ja tuomita."

2001 Yokohaman globaali sitoumus

"Me vakuutamme jälleen, että ensisijaisena päämääränämme [...] ovat tehostetut toimet lapsiprostituutiota, lapsipornografiaa ja seksitarkoituksissa tapahtuvaa lapsikauppaa vastaan, kansallisesti ja kansainvälisesti."

Aika ryhtyä tehokkaisiin, oikein kohdistettuihin ja kestäviin toimiin on nyt. Valtiolle ei pidä antaa taas yhtä mediaseksikästä sumutuskeinoa.

Asiantuntijat sanovat ei estoille

"Nettisivujen estämisellä ei juuri ole pitkäaikaisia vaikutuksia levitykseen."
EU-komission ja Euroopan lapsipornografianvastaisen talousliiton sopimus
(tammikuu 2010)

"Estotoimenpiteemme eivät valitettavasti vähennä pornografiaa verkossa"
Björn Sellström,
Ruotsin poliisin lapsipornografian ja lasten hyväksikäytön tutkimusryhmän päällikkö

"Ruotsin pääministeri Fredrik Reinfeldt kertoo painottaneensa sensuroimattoman Internetin etuja tapaamisessaan Kiinan presidentin Xi Jinpingin kanssa. Reinfeldt sanoi heidän keskustelleen ihmisoikeuksista, demokraatiasta ja ilmaisuvapaudesta, "ja korostin erityisesti [...] Internetin merkitystä tässä yhteydessä.""

Business Week 30.3.2010

"Teknisesti se on vaikeaa. Laillisesti se on ongelmallista. Ennen kaikkea se on todellinen uhka vapaalle tiedon vaihdolle ja on ristiriidassa demokratian periaatteiden kanssa."

Cormac Callanan,
Nettioperaattorien ja viranomaisten yhteistyötä käsittelevän Euroopan neuvoston raportin kirjoittajaryhmän jäsen

"Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen mukaan Artiklassa 10(2) mainittu "välttämättömyys" edellyttää "pakottavaa sosiaalista syytä". [...] Internet-sisällön suhteen on epäilemättä vaikeampaa täyttää välttämättömyys-ehdot, koska käyttäjät harvoin kohtaavat laittonta sisältöä vahingossa."

ETYJ:n edustajan raportti lehdistönvapaudesta ja Internet-sensuurista Turkissa

"Nettieto on selvästi suhteeton keino, koska estojärjestelmä laajenee muihinkin tekniikoihin ja aiheisiin, joilla ei ole mitään yhteyttä lasten hyväksikäyttökuviin"

Christian Bahls,
Hyväksikäytön uhrin nettiestoja vastaan -järjestön puheenjohtaja

Tuoreet uutiset Saksasta⁷ (huhtikuu 2011) ja Hollannista⁸ (toukokuu 2011) kertovat, että nämä maat ovat luopumassa nettiestoista. Päätöksiä on perusteltu sillä, että suodatus on hyödytöntä ja vain vaikeuttaa syyllisten löytämistä. Saksassa on päästy erittäin hyviin tuloksiin keskittämällä toimenpiteet laittoman materiaalin poistamiseen sitä jakavilta nettisivuilta.

⁷ <http://heise.de/-1222473> (saksaksi)

⁸ <http://webwereld.nl/nieuws/106711/nederlands-kinderpornofilter-definitief-van-de-baan.html> (hollanniksi)

Komission päätöksenteko on epäjohdonmukaista

Miksi ulkopuolista asiantuntemusta ei haettu?

Miksi lasten hyväksikäytön vastaisen direktiiviesityksen selitysmuistiossa selitetään, että "ei ollut tarvetta ulkopuolisille neuvonantajille", vaikka komissio ostaa terrorismi-verkkosivuihin liittyvää ulkopuolista asiantuntemusta — myös arvioita nettiestojen käyttökelpoisuudesta?

Miksi komission sisäinen tieto ei ole julkista?

Euroopan komissio edellyttää rahoittamiensa vihjepuhelimien tuottavan tilastotietoa saamistaan ilmoituksista. Tätä tilastotietoa olisi voitu käyttää estojen mahdollisten hyötyjen osoittamiseen. Miksi komissio salaa tiedot maksettuaan niistä?

Miksi antaa jäsenvaltioille savuverho, ellei niihin voi luottaa?

Komission vaikuttavuusarviossa lasten hyväksikäytön vastaisesta direktiivistä sanotaan olennaisesti, ettei jäsenvaltioiden voi luottaa panevan toimeen Euroopan neuvoston julkilausumaa lasten suojelusta seksuaaliselta hyväksikäytöltä. Miksi se sitten antaa valtioiden salata passiivisuutensa korostamalla nettiestojä ohjeiden toimenpiteiden sijasta?

Mitä estoilla oikeastaan oletetaan saavutettavan?

EU-komission mukaan nettiestot rajoittavat tahatonta eksymistä laittomille sivustoille. Missä on osoitettu, että eksyminen olisi niin suuri ongelma, että voimavarat kannattaa käyttää estoihin eikä uhrien tunnistamiseen?

Mistä johtuu komission täydellinen epäonnistuminen kansainvälisessä yhteistyössä?

Miten komissio ja yksittäiset jäsenvaltiot ovat voineet saavuttaa niin vähän niin hitaasti — onko tilanne niin toivoton, että estot nähdään ainoaksi mahdollisuudeksi?

Tiesitkö? Blogissaan komissaari Malmström on syyttänyt USA:a lasten hyväksikäyttöä esittävien sivustojen jättämisestä verkkoon joissakin tapauksissa yli vuoden ajaksi. Jos tämä on totta, USA:n kanssa tehtävän yhteistyön puuttuminen tässä asiassa merkitsee, että kaikki EU:n jäsenvaltiot ovat jättäneet noudattamatta velvollisuutensa toimia lasten suojelemisen hyväksi sekä Euroopan ihmisoikeussopimuksen että YK:n lasten oikeuksien julistuksen mukaisesti.

Komissio auttaa jäsenvaltioita toimimaan laittomasti

Komission alkuperäisen esityksen mukaan estotoimista olisi pitänyt säätää uudet lait jäsenvaltioissa. Tätä edellyttää Euroopan ihmisoikeus-sopimuksen kymmenes artikla: "näiden vapauksien käyttö [...] voidaan asettaa sellaisten muodollisuuksien, ehtojen, rajoitusten ja rangaistusten alaiseksi, joista on säädetty laissa".

Tämä tarve lailliselle perustalle vahvistettiin muutoin mitänsanomattomassa vaikuttavuusarviossa. "Sellaisista toimista on säädettävä lailla, muutoin ne ovat laittomia."

Euroopan neuvostossa muutamat jäsenvaltiot kuten Britannia, joilla oli jo "vapaaehtoinen" nettiesto, vastustivat tätä näkemystä, koska eivät halunneet säätää asiasta lakeja.

Välttääkseen nettiestojäsen valtioiden laillisia perusteita käyttävien valtioiden vastustuksen komissio lievensi ehdotustaan vaatien vain "toimia" estojen toteuttamiseksi.

On selvästi sopimatonta, että komissio aktiivisesti ja tietoisesti muuttaa esitystään nimenomaan tukeakseen toimintaa, jonka se itsekin uskoo olevan vastoin Euroopan ihmisoikeussopimusta.

Ehdotus hylkää hyvän lainsäädännön perusperiaatteet

Komission mukaan "vaikutusarvion" tarkoitus on "auttaa toimintatapojen muotoilussa ja kehittämisessä. Se tunnistaa ja määrittää ongelman ja käytettävät keinot."⁹

Komission "vaikutusarviossa" ei käsitellä nykyisten estomenetelmien rajoitteita eikä mahdollisten tulevien estomenetelmien seurauksia. Väistämättä tulee estettyä myös aivan viattomia sivuja, joiden omistajille voi koitua paljonkin taloudellista ja yhteiskunnallista haittaa. Nettiestojäsen valtioiden todennäköisesti laajennetaan kattamaan muunkintyyppistä sisältöä. Estojen suojissa rikolliset sivustot pysyvät toiminnassa pitkiä aikoja. Vaikutusarviossa ei myöskään tutkita nettieston jo toteutuneita vaikutuksia niissä maissa, joissa se on käytössä.

---

⁹ http://ec.europa.eu/governance/better_regulation/impact_en.htm

Nettieto itsesääntelynä — lopun alku avoimelle Internetille

Euroopan komission ehdotusta muutettiin ennen julkistusta sen varmistamiseksi, että itsesääntelyn kautta tapahtuva nettieto olisi mahdollinen.

Tämä itsesääntely-lähestymistapa on osa paljon laajempaa strategiaa käyttää Internet-palveluntarjoajia Internetin valvojina vähemmän ennustettavalla, vähemmän demokraattisella ja läpitunkevammalla tavalla kuin kansalaisten sääntely valtion taholta. Eräitä ajankohtaisia aloitteita ovat:

- Väarennöstenvastaisen kauppasopimuksen (ACTA) luonnos ehdottaa palveluntarjoajan oikeudellisen vastuuvapauden rajoittamista, ellei se ole ottanut käyttöön riittäviä toimintatapoja. Eräs tekstissä ehdotettu keino on käyttäjien nettiyhteyksien katkaisu.¹⁰
- Päätöksessään immateriaalioikeuksien valvonnasta Euroopan neuvosto vaatii "komissiota, jäsenvaltioita ja asianosaisia pyrkimään jatkuvaan vuoropuheluun ja etsimään päättäväisesti yhteisymmärrystä vapaaehtoisista käytännön toimenpiteistä".¹¹
- Jäsenmaissa käytävä nettiestokeskustelu näyttää olevan kallistumassa ennemminkin itsesääntelytoimenpiteiden suuntaan kuin lakiin pohjautumiseen, kuten Euroopan ihmisoikeussopimuksen artikla 10 vaatii.
- Euroopan komission vuoropuhelu "laittoman sisällön ilmoittamisesta ja poistamisesta" ja "asianosaisten vuoropuhelu laittomasta jakelusta/lataamisesta" pyrkivät saamaan palveluntarjoajat toteuttamaan oikeusjärjestelmän ulkopuolisia valvontatoimia.
- Brittiläinen palveluntarjoaja Virgin Media on ilmaissut aloittavansa laajamittaisen asiakkaidensa valvonnan, kun taas irlantilainen palveluntarjoaja Eircom on ryhtynyt toteuttamaan sekä "kolmesta poikki" -periaatetta että nettiestoa vastauksena syytöksiin immateriaalioikeuksien loukkauksista.

Tiesitkö, että helmikuussa 2010 tehty Euroopan parlamentin päätös arvosteli voimakkaasti yhtiöitä sensuurivälineiden toimittamisesta Iranin viranomaisille? Nettiestot Euroopassa lisäävät huikeasti markkinoita tällaisten välineiden tutkimukselle, kehittämiselle ja myynnille.

¹⁰ <http://blog.die-linke.de/digitalelinke/wp-content/uploads/674b-09.pdf>

¹¹ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/intm/113098.pdf

Nettieston vaarat — tapaus Italia

Italiassa nettiestoa käyttävät useat virastot moniin tarkoituksiin, sekä Euroopan ihmisoikeussopimuksen vaatimien suojausten kanssa että ilman.

Italian monopolivalvontaviranomainen (AAMS)

Italian monopolivalvontaviranomainen on kerännyt noin 1750 sivuston mustan listan erilaisia uhkapelipalveluja tarjoavista sivustoista. Tämä lista on julkinen ja palveluntarjoajat on lakisääteisesti veloitettu estämään pääsy kaikille listatuille sivustoille.

Italian poliisi

Salaiseen kansainväliseen CIRCAMP-estolistaan perustuen Italian poliisi on muodostanut oman salaisen listansa, jolla olevien 600-900 sivuston väitetään sisältävän kuvia lasten hyväksikäytöstä. Palveluntarjoajat on lakisääteisesti veloitettu estämään pääsy kaikille listatuille sivustoille.

Oikeuslaitos

Oikeuden määräyksiä on myös käytetty sivustojen lisäämiseksi Italian palveluntarjoajien estolistoille. Estettyjä ovat mm. mafianvastainen sivusto (*accadeinsicilia.net*¹²) koska sitä väitettiin luvattomaksi lehdistöjulkaisuksi, kuluttajajärjestön sivusto (*aduc.it*) panettelun takia, ilmainen mainos-sivusto (*bakeca.it*) jonka väitettiin helpottavan prostituutiota ja tiedoston-jakosivusto (*thepiratebay.com*).

Muu estetty sisältö

Estolistoille on lisätty myös ulkomaisia savukekauppasivustoja, savukkeiden ulkomailta ostamista helpottavia sivustoja, tietoa steroidien käytöstä sisältävä sivusto, korealaisen yliopiston sivusto tuntemattomista syistä ja homosivusto.

Yhä uusia rajoituksia

Seuraavat askeleet viestintäoikeuden rajoittamiseksi Italiassa ovat Pecorella-Costa -lakialoite lehdistön velvollisuuksien määrittämiseksi myös tavanomaisille sivustoille, Carluccin laki (audiovisuaalisen alan lobbareiden kirjoittama) joka kieltää anonyyminä esiintymisen verkossa, Alfonon laki joka säätää "vastineoikeuden" kenelle tahansa joka sanoo etujaan loukatun blogissa, Pisanun laki joka määrää tallentamaan (henkilön tunnistaen) kaikki Internet-yhteydet mukaanlukien langattomat verkot, jne.

---

¹² Ei enää verkossa

Asiantuntijoina:

Ouders Online

Dutch Online Parents Association

<http://www.ouders.nl>

ARCH

Action on Rights for Children

<http://www.archrights.org.uk>

Tämä dokumentti on julkaistu lisenssillä
Creative Commons BY-NC-SA 3.0
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/>

STOP

**Pysähdy miettimään:
auttaako ongelman
piilottaminen
ratkaisemaan sen?**